

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

P o z n á m k y :

- 1 J. Kovárník, Přehledy výzkumů 1974, AÚ ČSAV Brno.
- 2 J. Skutil, HP 10, 1932-33, 117; obr. 2; týž, HP 12, 1935-36, 5; týž, Příroda 23, 1930, 295.
- 3 J. Pallardi, Die relative Chronologie der jüngeren Steinzeit in Mähren, WPZ 1, 1914, 261, obr. 5.

Terrainerforschung der Region des oberen Flusslaufes der Rokytná und Jevišovka /Bez. Třebíč, Znojmo/. In der Saison 1974/75 wurde eine Terrainuntersuchung der Interessensphäre des oberen Flusslaufes der Rokytná, Jevišovka und deren Nebenflüsse durchgeführt. Lesefunde bestätigten das vorausgesetzte Vorkommen einer prähistorischen Besiedlung der verfolgten Region.

Es wurde die Anwesenheit weiterer Lokalitäten bewiesen, besonders der älteren und jüngeren Stufe der Kultur mit MBK /Hostím I - V, Jiřice I, IV, Bez. Znojmo; Lesůnky I, Výčapy I, II, Bez. Třebíč/. Man hat auch die Besiedlung der Träger der Linear- und Stichbandkeramik /Hostím VI, Bez. Znojmo/ und Funde paläolithischen Alters /Jiřice II, III, Bez. Znojmo/ festgestellt.

P R A V Ě K É N Á L E Z Y V G O T T W A L D O V Ě - M A L E N O V I C Í C H

/ okr. Gottwaldov /

Vít D o h n a l, Vlastivědný ústav, Olomouc

V zimě 1975/1976 byla vyhloubena rýha pro plynovodní potrubí z Malenovic do Kvítkovic. Trasa vede přes polní trať "Mezcestí", která je známa hojnými pravěkými nálezy, ponejvíce z období kultury lužických popelnicových polí. Rýha je vzdálena asi 25 m jižně od silnice do Gottwaldova. V úseku od točny trolejbusů naproti Závodů přesného strojírenství v Malenovicích směrem západním výkop prohlédl I. Frydecký z Otrokovic a zjistil, že rýha protala řadu pravěkých objektů. Od zmíněné točny do vzdálenosti 500 m od ní se nachází celkem devět nepravidelně od sebe vzdálených jam, z nichž čtyři byly těsně vedle sebe, ostatní ve větších vzdálenostech. Jámy měly tmavou hlinitou výplň často s uhlíky a s červeně vypálenou hlínou, která ve čtyřech případech vytvářela na dnech jam téměř souvislou mazanícovou vrstvu. Většina objektů byla 80-100 cm hluboká, dna tří nejhlubších jam sahala 120 - 150 cm pod dnešní povrch. V řezu jámy měly tvar mísovitý. Podle nálezů získaných ze stěn průkopů můžeme jeden objekt datovat do neolitu, tři jámy do období kultury lužických popelnicových polí a zbývající jsou neurčitelné. Z povrchového sběru na trase plynovodu pochází okrajový střep z menší laténské tuhové situšky.

P o z n á m k a :

- 1 V. Dohnal, Osídlení východní Moravy lidem lužických popelnicových polí, kandidátská disertační práce /nepubl. rukopis uložený ve Státní vědecké knihovně v Olomouci/, Olomouc 1969, 57-62; S. Stuchlík, Osídlení Podřevnicka v době laténské, VVM XXVI-3, 1974, 262-268; B. Klíma jr., Zachraňovací akce v Gottwaldově-Malenovicích /okr. Gottwaldov/, PV 1972, Brno 1973, 32.

Prähistorische Funde in Gottwaldov - Malenovice /Bez. Gottwaldov/. Bei Legung der Gasleitung über die Feldflur "Mezcestí", die durch prähistorische Funde bekannt ist, erfasste man in einem 500m langen Abschnitt insgesamt neun prähistorische Objekte. Einige waren knapp nebeneinander, andere in grösserer Entfernung voneinander. Nach den aus den Wänden des Durchstiches gewonnenen Scherben war eine Grube neolithisch, drei stammen aus dem Zeitabschnitt der Lausitzer Urnenfelderkultur und die übrigen sind nicht bestimmbar. Lesefunde erbrachten einen Scherben von einer kleinen latènezeitlichen Graphittonsitula.

N O V Ě N Á L E Z Y Z L E D N I C E

/ okr. Břeclav /

Bohuslav K l í m a, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 48 /

Spolupracovník ústavu Jos. Benada prohlédl na jaře 1975 pečlivě úzké rýhy, otevřené za novými zemědělskými budovami západně silnice z Lednice do Bulhar v rámci melioračních úprav rozsáhlých pozemků. Jedna z nich protala blíže prvního ohbí silnice mělce zahloubený sídlištní objekt, z jehož popelovité výplně získal nehojný střepový materiál. Bylo možno z něho rekonstruovat dvojchou amforu s rovným a

vyšším kuželovitým hrdlem, jejíž spodní část těla zdobí svíslé a husté hřebenovité rýhování /obr.48:1/. Přísluší velatické kultuře, stejně jako dvojstranný pískovcový kadlub nože s trnovou rukojetí a tyčinkovitého nástroje, vyzdvižený z profilu rýhy v dosahu objektu.

Druhý nález předal J. Benadovi Ant. Suchomel. Je to menší nepoškozená, dvojkonická, na kruhu točená nádolka s lehce odsazeným hrdlem a s mírně vyhnutým okrajem, kterou objevili dělníci při úpravě terénu pro novostavbu Frant. Ševčíka v Nejdecké ulici /obr. 48 : 2/. Ve světlém, okrově šedavém povrchu jemného keramického materiálu ji zdobí vleštované svíslé proužky, vedené až k maximální výduti od rozhraní mezi hrdlem a tělem, vyznačeného rovněž vleštovanou horizontálou. Nález byl ohlášěn a předán až v době, kdy nebylo již možno ani rekonstrukčně zjistit jeho původní úložné poměry. Zřejmě však prozrazuje rozrušený hrob z doby stěhování národů.

Neue Funde aus Lednice /Bez. Břeclav/. J. Benada hob aus einem mässig eingetieften aschigen Objekt im Profil der Meliorationsrinne hinter den neuen landwirtschaftlichen Gebäuden nordwestlich von Lednice keramische Bruchstücke aus, von denen es gelang eine zweihenkelige Amphore der Velaticer Kultur zu rekonstruieren /Abb. 48 : 1/. Zu dem Objekt gehörte auch eine zweiseitige Sandsteingussform eines Messers und eines stäbchenförmigen Gegenstandes an.

Bei der Terrainherrichtung für den Neubau Fr. Ševčíks in der naheliegenden Nejdek Gasse entdeckte man ein kleines doppelkonisches Gefäss mit eingeglätteter Verzierung /Abb. 48 : 2/. Es stammt vermutlich aus einem gestörten Grab aus der Völkerwanderungszeit.

ZACHRAŇOVACÍ VÝZKUM NA STAVBĚ SILNICE U DOLNÍCH VĚSTONIC

/ okr. Břeclav /

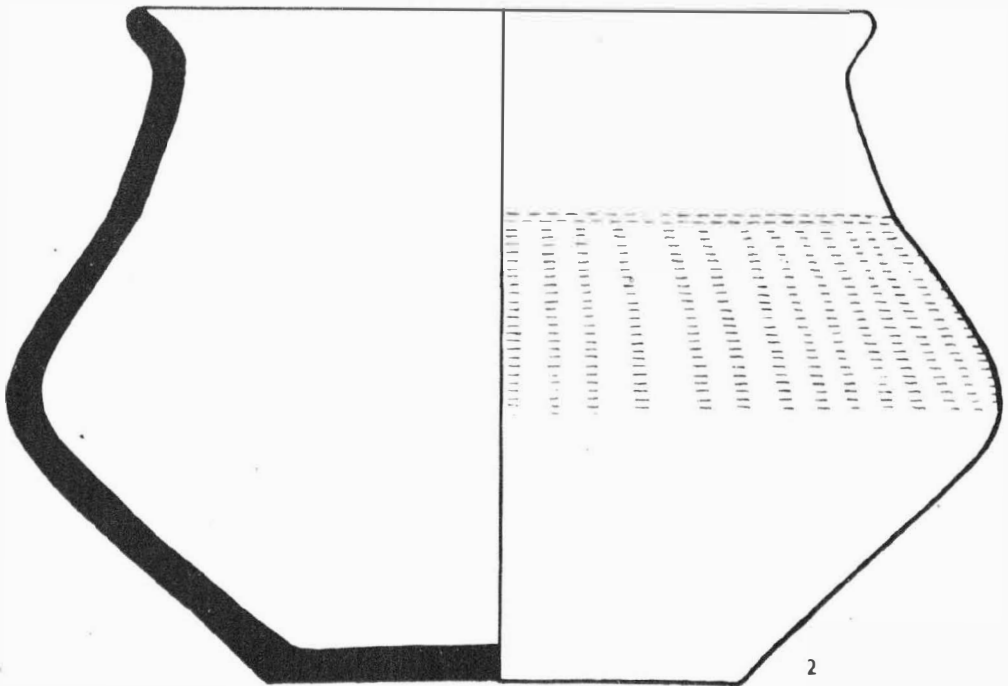
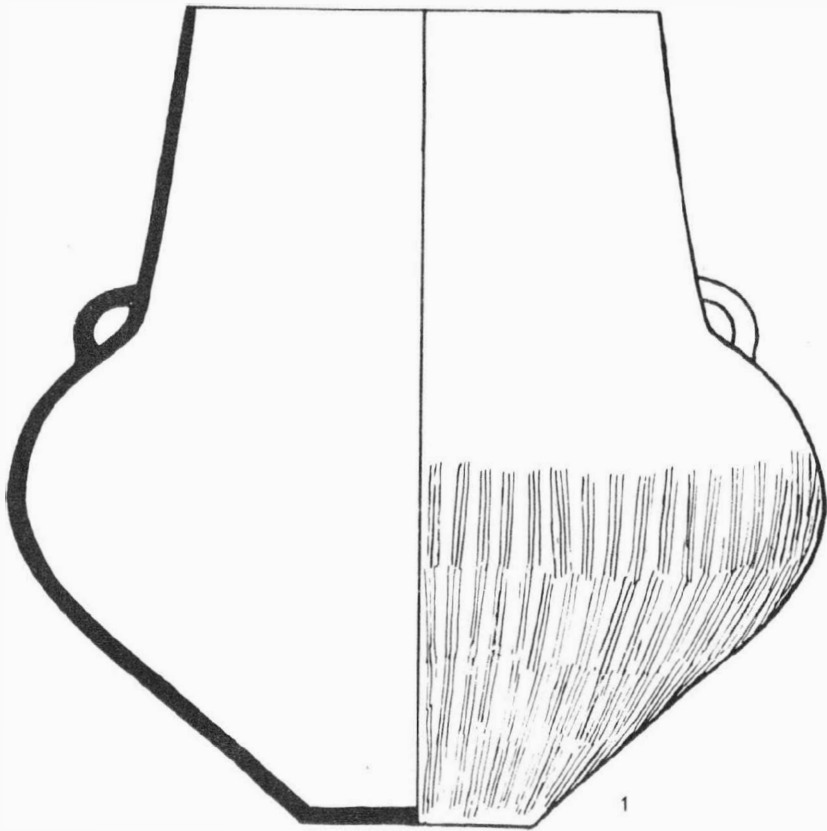
Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

/ Obr. 49 /

Při zřizování nové silnice, která bude sloužit jako pomocná komunikace při výstavbě Pálavských jezer na pravém břehu Dyje mezi mušovským mostem a D. Věstonicemi, bylo zachyceno více pravěkých objektů a nálezů. Těžké zemní stroje povahou své práce neumožňovaly dobrý přehled v odkrývaných úrovních při odhrnování černozemní povrchové půdy a spíše naopak stlačováním zemin zabránily tomu, aby se zachraňovací výzkum ústavu plně rozvinul. Byl prováděn, kromě trvalé obhlídky, v červenci a srpnu v součinnosti s pracovníky a posluchači katedry dějepisu pedagogické fakulty UJEP hlavně v závěrečném úseku výstavby silnice u D. Věstonic, kde v dosahu malé štěrkovny byly již v minulých letech získány pozoruhodné nálezy. Díky velkému zájmu a přímé pomoci posádek zemních strojů a pochopení pracovníků n. p. Ingstav bylo možno sledovat podrobně v délce 600 m všechny změny a nálezy ve skrývaných povrchových zeminách. Obdobně byla kontrolována i na výstavbu silnice navazující těžba štěrkopísků a soustředěná ze stěn štěrkovny vyvětralé nálezy. Konečně v bezprostředním sousedství prozkoumaného zbytku sídlištního objektu odkryl scraper širokou lžičí menší plochu, která mohla být pozorně archeologicky prošetřena /A/. Tak se podařilo zachytit další takový slovanský objekt, který poskytl typickou mladohradištní keramiku s profilovaným okrajem, zdobenou hlavně vlnicemi a horizontálními rýhami a vzácně také vpichy. Byly mezi nimi i ojedinělé silně tuhané zlomky nádob, které jsou charakteristické pro nálezy z hradiště Vysoká zahrada, dále hraněný hřebík s plochou, mírně klenutou hlavicí a zlomky zvířecích kostí /pes, kůň a hlavně vepř/, volně roptýlené ve značně popelovité vrstvě jinak v daných podmínkách zcela nezřetelně vymezeného objektu.

Stejného rázu jsou i nálezy z prostoru dalšího takového objektu zachyceného v trase silnice /B/, který ovšem nemohl být prozkoumán pečlivěji a celý. Vyznačoval se větším počtem vápenců v dosahu ohniště a kolem něho soustředěného popela a mazanice. Kromě keramických fragmentů poskytl i plochý kamenný brousek a několik zvířecích kostí /vepř a kůň/. Dále západněji /C/ byly zachyceny zbytky snad původně úplně větší nádoby únětické kultury, v okolí pak ojedinělé střepy z doby římské, ze střední a mladší doby hradištní a fragmentární doklady osídlení velatické kultury. Ještě západněji /D/ leželo s kusy mazanice několik zvířecích kostí /tur, koza-ovce/ znovu se zlomky nádob únětické kultury a atypickými střepy pravěké keramiky. Další sídlištní objekt /E/ se rýsoval popelovitou výplní, promísenou zlomky mazanice, ojedinělými vápenci a nepočtenými střepy střední a mladohradištní keramiky. Některé vápence byly zřetelně přepáleny a prozrazovaly tedy přítomnost ohniště. Ještě západněji se podařilo zachránit zbytky malého kořínku a tenkostěnné amforky únětické kultury, zlomky mazanice a znovu roztroušené fragmenty hradištní keramiky /F/. Několik zlomků atypické pravěké keramiky a mladohradištních nádob vyznačovalo místo G a ještě dále k západu pak podobné rozptýlenější nálezy místo H.

Při odhrnování ornice v trase silnice východním směrem /I/ se podařilo zachránit zase více střepů nedostatečně vypálené keramiky volutové, prováděné dvěma zrotěrkami, vejčitým drtičem, kopytatým klínem, několika tříštěnými kamennými nástroji a zajímavým keramickým tvarem, který představuje ruku idolu. Při těžbě v severní stěně štěrkovny /J/ zachytil bagr také menší světle šedou popelovitou čočku, která obsahovala jen ojedinělé zlomky laténské keramiky a kus strusky. Ve stejných místech krátce před tím zachránili školáci zlomky silného jeleního parohu. Rozptýlené zlomky pravěké keramiky se objevovaly také při těžbě v jižní stěně štěrkovny /K/.

Obr. 48

Lodnice /okr. Břeclav/. 1 nádoba velatické kultury ; 2 nádoba z doby stěhování národů. - 1 Gefäß der Velaticeer Kultur ; 2 Gefäß aus der Völkerwanderungszeit.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně